

Előfizetési árak:
Egyes évre 8 kor., félévre 4 kor.,
negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára 16 fillér.
Hirdetések mérsékelt árak szerint.

A lap megjelenik minden ocs-
törtétkön.
Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
hova a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adandók.

Kiadóhivatal: István-utca 9.
hova a lap anyagi részét illető köz-
lemények és előfizetési pénzek küldendők.
Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Mit kért és mit ad gróf Károlyi Sándor?

Ujpest, május hó 22-en.

Általános csodálkozást keltett, hogy gróf Károlyi Sándor, nagybirtokosnak még 1898-ik évben, a főszolg. bíróján Ujpest község Elöljáróságához benyújtott kérvényeit csak most 1902-ik május hó 15-én tartott közgyűlésen intézte el a község képviselőtestülete.

Azok, kik feketevérűségüknél fogva, minden alkalommal — mindenkit gyanúsítani szeretnek, az Elöljáróság vezetőjében keresték és vélték feltalálni a késelem okát, holott a valódi ok egyedül csak gróf Károlyi Sándor nagybirtokosban rejlett, aki ez alkalommal is teljesen meilőzte az „Adok, hogy adj!” elvét s fenn jelzett kérvényében azt kívánta, hogy nagyon sokat adjon neki Ujpest községe, de ő viszonzásképen semmit sem ajánlott fel, semmit sem adott annak az Ujpestnek, amelynek földesura volna vagy mi! Sőt mi több, midőn a község szerény kívánalmait előterjesztette az Elöljáróság, ezen előterjesztésre még csak választ sem adott s egyszerűen a felsőbb hatóság útján sürgette kérvényeinek az elintézését.

No hát a kérvények, a község érdekeinek szem előtt tartásával elintéztettek.

Hogy ez elintézés a sokat kérő és semmit sem adó gróf Károlyi Sándornak, nem fog tetszeni, hogy a község

képviselőtestületének, a kérvényeire hozott közgyűlési határozatát meg fogja felelbezzüi: az több mint valószínű, de hogy a felsőbb hatóságok, melyeknek nem lehet Ujpestönkretevése a célja, a felelbezzést elfogják utasítani: az is több mint valószínű.

Mert hát mit is kért tulajdonképen gróf Károlyi Sándor?

Engedélyt kért arra, hogy azon ujpesti telektömbjeit, melyek még parcellákra felosztva nincsenek, egyes telekrekre feloszthassa.

E telektömbök, nevezetesen: a vasút-átfazó és a rákospalotai erdő közötti terület, továbbá a Gyáli-tó helyén levő telektömbnek még fel nem osztott s a Villamtelep és Istvántelek közt fekvő része összesen: 244,946 □-öl területet képeznek. Ezen a területen gróf Károlyi Sándor terveit szerint 733 házhely létesíttetnék, amely házhelyek 180,117 □-ölet foglalnának el.

S mit ad viszonzóulatképen gróf Károlyi Sándor Ujpest községnek a telekfelosztási engedélyért s bemutatott terveinek a jóváhagyá-áért?

Ad az utcákra 57,279 □-ölet, két térre 7550 □-ölet s így összesen 64,829 □-ölet.

Hogy ezt az adományt, amely egyenlő a semmivel, Ujpest községe el nem fogadhatta és el nem fogadta; hogy a telekfelosztási engedélyt részben elutasította, részben feltételekhez kötötte: azt mindenki helyeselni fogja; helyeselni

fogja pedig azért, mert ha a létesítendő utcákban a község csak szegélykövel ellátott és kavicsolt gyalogjárót csináltat, ha az új utcákat csak 392 petróleumlámpával világítja: az, a községnek 230,400 koronájába fog kerülni, ami 5%, kamatozással 235,200 K tőkének felel meg. A község leendő befektetésének értéke tehát több mint 450,000 koronára tehető.

Hogy ez óriás teherrel szemben a képviselőtestület elutasította a villamtelep és a községi temető közéékelt résznek a felosztási tervét, elutasította pedig azért, mert a közegészségügyi törvény rendelkezései szerint a temető mentén 10-öles út hagyandó, aminek a terv, az egyes házhelyek közvetlenül csatlakozván a temetőhöz, nem felel meg; elutasította azért, mert a 10-öles út létesítése esetén sem lehetne a felosztás alá kerülő házhelyekhez a község területéről hozzáférni, mivel a kihalandó zsákutcákhoz csak a főváros határutjáról lehetne közforgalmi úton hozzáférközni; hogy az óriás teherrel szemben a villamtelep és az Istvántelek közötti résznek és a Vas-utcai területnek a felosztá-át feltételekhez kötötte a község előljárósága és képviselőtestülete: az nemcsak méltányos, hanem a község vitális érdekeinek a szempontjából jogos is, mert maguk a feltételek is méltányosak és jogosak.

Mit kíván ugyan is e feltételekben az előljáróság és a képviselőtestület?

A társadalom a gyermeknevelés szolgálatában.

Irtá: Egri Tóth Kálmán.
(Folytatás.)

Jóllehet, hogy a mit itt elmondottam, sok más száznál is feltűnt; de sőt az ott czirkáló rendőr is biztos tudomással bír az ilyesmikről, mindazáltal történt-e csak valaki részéről is lépés vagy olyan irányban, hogy iskolásgyermek a vasuti állomásoknál ne jelenhessenek meg, vagy pedig, hogy a fiákeres kocsisok az illetlen beszédmódtól eltiltassanak s az e tilalom ellen vétők szigorúan megbüntettessenek? Aligha történt, Hisz ha csak minden 10-ik ember szólt volna a rendőrnek s felhívtá volna a jóérzést sértő ezen illetlen beszéd megakadályozására, ma már nők és gyermekek társaságában a fiákeres közt aggodalom nélkül mehetne keresztül az ember az állomáshoz, míg ellenben a jelen viszonyok között el lehet készülni, hogy czifránbnál-czifránbnál káromkodás s illetlen kifejezések ütök ott meg a fülét.

Tehát sem a fiákerkocsisok ninesenek megrendszabályozva, sem a gyermekek ninesenek eltiltva a vasuti hordárkodástól. Pedig én a magam részéről azt, hogy a gyermekek sokszor éjjel is az állomás körül kocsorogjanak, amikor az éj leple alatt még a felnőttek is többet engednek meg maguknak s így bizony nem egyszer a jobb érzésű

gyermek is visszaéléseket követhet el, megengedhetőnek egyáltalán nem tartom; mert úgy tapasztaltam, hogy az ily gyermekekre bizonyos kőszaszellem ragad rá, a melynek hatása úgy az iskolába járásukon, mint tanulásukon meglátszik.

Hát az hány gyermeket vitt már a kőbor-életre, hogy a szülők hanyagsága folytán napestig, de sőt azontul is a *czirkuszok s állatseregelek környékén* katonák, eselédék és suhanczok közt, ezek illetlenségeit látva, *töltö-
hetik el napokon kereszttől idejüket*

A rendőr, a ki az ilyen helyeken rendszerint megfordul, nem zavarhatná el a szülők nélkül itt megjelent, teljesen felügyelet nélkül levő gyermekeket? Elzavarhatná bizony; de hát minek tegye, mikor ilyes irányú figyelmeztetéseket soha senkitől sem kap.

Szokásban van, hogy a *harangozók iskolásgyermekkel harangoztatnak*. E szokás csaknem oly régi, mint a harangozás. Hej, pedig de sok korhely ember vált volna tisztességes, kötelességtudó emberré, ha a harangozás mesterségét meg nem tanulja. A harangozásért fizetés nem igen jár; igenis kijár egy-egy pohárka pálinka, amelyben a többnyire iszákos harangozó részesíti munkatársait.

A pálinka nélkül is nem kevésbé erkőlesrontó dolog a toronyba való járás. Mert ott a magasban, az emberek szemétől elrejtve szóval és tettel sok oly illetlenség történik, a minek nyoma nem egyszer kitorúlhatetlenül megmarad a gyermek fogékony lel-
kében. Én úgy tapasztaltam, hogy a harangozni járó gyermekek rendszerint iskolakerülők s az iskolának legrosszabb viseletű s leghanyagabb tanulói. S mégis gondolt-e valaki rá, hogy a harangozók szigorú utasi-

tást nyerjenek arra, hogy segédekül gyermekeket ne alkalmazzanak?

Az is gyakran fordul elő, hogy *egy-
gyermekeket a kuglizókban állítóul alkalmaznak*. Nincs ellene semmi kifogásom, ha az oly helyen történik, a hol illetlen beszéd, káromkodás stb. ki van zárva. Itt is megkivánnám, azonban, hogy a gyermekek alkalmazása szülői és tanítói együttes engedélyvel történjék. Sajnos azonban, hogy a felnőtteknek ma eszébe sem jut tudakozódní az iránt, vajjon az állító gyermek ilynemű foglalkoztatására a tanító és szülő adott-e engedélyt és hogy a kapott jutalomdíjat szülőinek adta-e át?

Épp ily viszás a helyzet a *lawn-tenisz labdajátékoknál*, a hol a labdaszedőkül többnyire iskolás gyermekeket fogadnak fel, annélkül, hogy erre a tanítók és szülők hozzájárulása kikéretett volna.

S mi történik e mulasztás következtében? Az, hogy többnyire a leggyengébb és legrosszabb viseletű gyermekek szedik a lapdát, a mi által ezek a tanulásban még jobban elmaradnak s mint rosszra hajlamosak, az itt élvezett nagy szabadság folytán még rosszabbakká válnak. Holott ha a lawn-teniszező közönség tudná azt, hogy saját mulatságával a labdaszedők alkalmazásánál a most szokásos eljárás mellett nevelési szempontból káros dolgot mivel, akkor bizonyára csakis olyan gyermekeket fogadna szolgálatába, a kiknek a tanítók erre engedélyt adtak s a kik a nyerendő jutalomdíjban szorgalmuknak és jó magaviseletüknek honorálását élvezhetnék. Így fordulhatna sok rossz jóra, ha a társadalom a gyermekneveléssel szemben való jogait s kötelességeit ősmerné.

Azt kívánja, hogy a Gyálitói területen 1600 □ öl piaci czélokra, a Vasutcai területen 1600 □ öl templom építésre, 1200 □ öl iskola- és paplak számára hasitassék ki s az eddigi 16 hold temetőhöz még 3 hold adassék.

Azt kívánja, hogy az utcák a község lejtmerési tervében megállapított végleges lejtéshez mérten az uradalom által rendeztesse, s az egyenetlen magassági eltérések kiegyenlítésenek, az Arpád-ut a határutig meghosszabbítsák, a határutak 10 ölesek maradjanak; s a kihasítandó utcák alatt, az új háztulajdonosokkal közösen, közcsatorna építtessék s a község tulajdonába bocsátassák.

Ezeket a kívánalmakat az a Gróf Károlyi uradalom, a mely eddig Ujpest területéből 905 holdat osztott fel s így 1.448.000 □ ölet értékesített s így a pénztárát, ha átlag csak 6 koronába számítunk 1 □ ölet; 8.688.000 koronával gazdagította; s az a gróf Károlyi uradalom, a mely a felosztás engedélyezése után még 180.117 □ ölet fog értékesíteni s így, ha átlag csak 10 koronába számítunk 1 □ ölet, ismét 1.801.170 koronát fog bevenni; az a Gróf Károlyi uradalom amelynek az örökberleti szerződések még ma is 60--80 ezer K jövedelmeznek évenként s amely csak 1560 K 85 fillér állami adó után esedékes községi pótdadóval járul hozzá a község terheihöz; az a gróf Károlyi uradalom ezeket a kívánalmakat kell, hogy maga is a méltányos kívánalmak közé fogja sorolni, s gróf Károlyi Sándor földes ur: nemesen gondolkozó jogelődjének a nyomdokait fogja követni s nem fogja megtagadni azt, amire az örökhasznbéri szerződésekben lefektetett elvek alapján ugyis kötelezve van.

Ezeket a kívánalmakat, a felsőbb hatóságok, ha tekin etbe veszik hogy *itt nem közérdekről, hanem száraz üzletről van szó*; hogy a felosztás engedélyezése által a község képességén és erején felül meg lesz terhelve; hogy

Mint V—VI. osztályt vezető tanító, kaptam oly gyermekeket, a kik közül egyik-másik nagyon *ragadós kezű volt*. Az egyik esírkét, a másik levelező-lapot, a harmadik málnabokrokat és kanári madarat, a negyedik a yásárban játékokat, nadrágot stb. lopott. És e tolvajoknak minden esetben sikerült a lopott tárgyakon tudadni.

Igaz-e, hogy a mennyiben a közönség a gyermeknevelés iránt élénk érdeklődéssel viselkedik s tudná, hogy a gyermeket a rossz, az aljas dolgok elkövetésében megakadályozni egyik legszebb polgári feladatát képezi, az illető gyermekek büne a lopott tárgyak értékesítésénél legazonnal felfedezhető lett volna, a mi által a tolvaj gyermekek talán örökre elvesztették volna kedvüket a lopástól.

A belügyminiszterium rendeletet adott ki az *erkölcstelen képek és képeslevelező lapok árusításának megszüntetésére* s mégis mit veszünk észre? Azt, hogy a boltok kirakatai ilyen képekkel vannak elárasztva és hogy a gyermekek s ifjak valóságos sportot űznek ilyenek gyűjtéséből.

Lehet-e ez másként, mint úgy hogy a hatóságrendkívüli elfoglaltsága miatt figyelmét mindenre ki nem terjesztheti, maga a közönség pedig, a mely az ő ezer és ezer szemével a visszaélést észrevette, nem követeli a rendelet szigorú betartását s a rendelet ellen vétők megbüntetését.

Vannak itt-ott rendeletek, melyek tiltják az utcai esendhábortást, a trágár beszédet, a káromkodást s az ezekhez hasonló megbotránkoztató dolgokat, tiltják azt is, hogy 15 éven aluli gyermekeknek a koresmákban s kávéházakban pálinkát és sört kiszolgál-tassanak.

a felosztás után az eddigi telkek értéke devalválódik: bizonyára szintén jogosnak fogjuk találni, s így lehetetlen, hogy a felosztást a feltételek mellőzésével engedélyezzék.

A jog, törvény és igazság korszakában a felsőbb hatóságoktól legalább ennyit elvárhatunk és remélhetünk.

H I R E K.

— **A község képviselőtestülete** f. é. május hó 15-én d. u. 4 órakor rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen: 1. A gróf Károlyi Sándor telekfelosztási kérvényét illetőleg, a képviselőtestület, az 1901-ik évi március hó 18-iki 49. számú közgyűlési határozat alapján szolgáló előadói javaslatot egyhangulag elfogadta és határozattá emelte. E véghatározat részleteivel lapunk mai vezércikkje foglalkozik. 3. Az ujbpesti önkéntes tűzoltótestület kérelmét, a község tűzrendészeti viszonyainak javítására irányuló intézkedések megtétele tárgyában a képviselőtestület a tűzrendészeti bizottságnak adta ki. 3. Az egyesült villamossági gyár azon kérelmét illetőleg, hogy a neki adott községi kedvezmények megerősítésenek: a képviselőtestület tekintettel arra, hogy az egyesült villamossági gyár az ígéretet tényleg beváltotta s gyártelepén már is több mint 1200 munkást foglalkoztat, a kedvezményeket (10 évi adómentesség stb.) megerősítette. 4. Hegybánya községnek a képviselőtestület a 272 kor. tápdíjtarozás lefizetésére az egy évi halasztást megadta. 5. Hogy Pestvármegye törvényhatósági bizottsága Csepreghy Pálnak a Széna-téri iskolatelek átadása tárgyában beadott felebbezését hatályon kívül helyezte: a képviselőtestület tudomásul vette. 6. Kyr Józsefnek a községi kötelékbe való felvételét a képviselőtestület a szokásos díj lefizetése mellett engedélyezte.

— **A község előjárósága** f. é. május hó 17-én tartott ülésén határozatilag kimondta, hogy 1. Az Atilla- és Beniczky-utcák kövezésére és a Viola-utca rendbehozására, az Arpád-ut kövezése után itt maradt s Roheim Náthán tulajdonát képező bazalt kő és törmelék 3500 koronáért a község által megveendő. 2. Karikás Lajosné azon kérelmét, hogy tekintettel az italmérési jog elnyeréséig szenvedett veszteségére, a házbérből neki egyszer mindenkorra 1300 korona elengedtesse, az előjáróság a képviselőtestület elé terjeszti. 3. A község pénztárát terhelő szegények temetésére vonatkozólag az előjáróság elhatározta, hogy az ujbpesti temetkezési vállalkozókat árlejtés kúrára utján zárt ajánlatok benyújtására hívja föl. 4. A Báthory-utca háztulajdonosainak esatornázás iránti kérvényét illetőleg az előjáróság kimondta, hogy e kérvény a jövő évi közmunka költségvetés összeállítására alkalmával figyelembe veendő. 5. A segédővönök fizetéselemelés iránti kérvényét az előjáróság kedvezőleg intézte el, amennyiben a három segédővönök fejéenként és havonként 10 korona segélyt szavazott meg, ami 360 koronát tesz ki egy egész évre. A segélyösszeg az előre nem látott költségek ezimén megszavazott összegből lesz fedezendő. 6. Gurányi István adóügyi jegyző felhívta az előjáróság figyelmét arra, hogy a pénzügyi igazgatóság a házbéradó-kivetéseknél, a semmi jövedelmet nem hozó előszobák és házmesteri lakások adóját tulságosan vetette ki. Az előjáróság felhatalmazta Gurányi István adóügyi jegyzőt, hogy a felebbezéseket a felek részére díjmentesen készítse el.

— **A házbéradó kivetési lajstrom közszemlére** kitéve. A község előjárósága 14254 au. 1902. sz. a. a következő hirdetést teszi közzé: „Az 1902—1904. évi adóciklusra szóló és az 1902. évre érvényesített házbéradó-összeírásai és kivetési lajstrom a kir. pénzügyigazgatóságtól leérkezvén, az f. évi május hó 21-ének reggeli 8 órájától e hó 28-ának délutáni 6 órájáig új községház 1-ső em. 28. ajtó közszemlére kitétetik, hol is az fenti idő alatt az érdekelt felek által megtekinthető s a felebbezések a lajstrom kitételétől számított 15 nap alatt a községi előjárósághoz benyújthatók, azon adózók pedig, kik házbéradóval először vannak megróva az adónak a kiskönyvecskében lett előírásától számított 15 nap alatt adhatják be felszólamlásait az előjárósághoz. Kelt Ujpesten,

1902. évi május hó 20-án. A községi előjáróság”.

— **Az ujbpesti Ipartestület előjárósága** f. évi május hó 15-én tartotta meg rendes havi ülését, melyen Pohl Károly titkár az április havi működéséről tett jelentést. Ennek adatai szerint: munkaviszony 932 esetben fordult elő, ebből iparos-segéd munkába lépett 287, abból kilépett 295, munkakönyv kiadott 88, ideiglenes bizonyítvány 38, tanonc szerződöttetett 30, felszabadult 13, havi ígtatói szám 334, panasz beadott 25, ebből hivatalból elintéztetett 17, iparigazolványt váltott 13 iparos, iparát beszüntette 13. Pénztári jelentés szerint mult havi bevétel 469 kor. 20 fillér, kiadás 652 korona 50 fillér. Összes maradvány az év elejétől számítva 1628 korona 94 fillér.

— **A flagellansok.** Az „Ellenzéki Ujság”-nak a középkorban révedező „ó—a”-ja flagellansokat fedezett fel Ujpesten, akik azért modernebbek a középkori flagellansoknál, mert nem önmagukat korbácsolják a tulvilági boldogság elnyeréséért, hanem „a polgárságot vesszőzik, sanyargatják, hogy jólétben élhessenek itt a földön”. Hó—ha! tisztelt ó—a! Nem lenne szives megnevezni azokat a korteseket, akiket „a polgárságnak keserves munkájából összeszedett adófilléreiből” megjutalmaztak? Nem lenne szives megnevezni kik azok „a községi közigazgatás élén álló férfiak”, kiknek nincs „kifogástalan jellemük, érző szívük, becsületes lelkük, önálló gondolkodásuk s megfelelő képzettségük”? Nem lenne szives megmondani, hogy mit „panamázott” el az a bizonyos klikk? Addig ugyanis, amíg ilyen általános gyanúsításokkal és vádakkal él, legnagyobb sajnálatunkra őt tartjuk a legmodernebb flagellansnak, aki nemcsak önmagát, hanem az olvasó közönséget is ezáltalánul izgatja és sanyargatja, akitől azonban sem a földi jólétet, se a tulvilági boldogságot nem irigyeljük.

— **Műkedvelői színelőadás.** Szombaton, folyó évi június hó 14-én *Lőrinczy Aranka* szín-művésznő szives közreműködésével színre kerül az ujbpesti Colosseumban „A vörös talár” a franciaia akadémia által korszoruzott színmű, 4 felvonásban, írta: Brieux Eugène. Fordította: Lándor Tivadar. Brieux Eugène óriási sikert ért nagyhatású színműve, a budapesti Nemzeti színház műsordarabja s oly nagy tetszésben részesült, hogy folyton telt ház előtt kerül színre. Az előadás érdekességét az is emelmi fogja, hogy a színművet *Lőrinczy Sándor* rendezti.

— **Házi hangverseny.** Az ujbpesti „Zeneművelő Egyesület” f. hó 15-én rendezte ez évi negyedik házi hangversenyét, melynek fénypontját *Kiss Klára* kisasszony művészi éneke képezte, aki tiszta és csengő hangjával a hangverseny nagyszámu és előkelő közönségét viharos tapsokra ragadta. Az énekszámokat *Erkel Gyula* főigazgató az ő sajátos művészetével kísérte. Nagy tetszésben részesült *Erkel Ilona* kisasszony zongora-, *Sejmann E.* hegedű és *Trojan A.* gordonka játéka, kik Beethoven B. dur zongora hármását majd F. dur Szonátáját adták elő igazi művészi felfogással és remek öszjátékkal. A hangversenyt az intézet vonós-zenekara zárta be, mely dr. *Trojan A.* vezetése mellett *Volkman Serenátóját* meglepő tökélyvel adta elő.

— **Csöd.** A *Kabók József*-féle ujbpesti vas-kereskedő cég ellen a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék folyó évi május hó 17. napján, 53759. szám alatt kelt végzéssel a csöd megnyitott. Kinevezettek: csödbiztossá: *Tomesányi László dr.*, kir. törvényszéki bíró; tömeggondnokká: *Cserba Dezső dr.*, ujbpesti ügyvéd; tömeggondnok-helyettesé: *Oppler Emil dr.*, budapesti ügyvéd. A követelések bejelentésére 1902. évi június hó 19. napja, felszámolási tárgyalásra 1902. évi július hó 17. napja, a csödválasztmány megválasztására 1902. évi július hó 19. napja tuzetett ki határidőül.

— **Esküvő.** *Fehér Bertalan* ujbpesti állami tanító f. é. május hó 22-én tartja esküvőjét *Nusser Gizella* kisasszonnyal.

— **A Maczek-féle hagyaték szenzációja** czim alatt az „Ellenzéki Ujság” azt írja, hogy az elhunyt Maczek Károly után körülbelül egy millió korona értékű vagyon maradt, s ennek legnagyobb része mintegy 800 ezer korona készpénzből és értékpapirokból áll s a községi előjáróság mégis a hagyatékrol felvett leltárban csupán 4000

koronát leltározott az ingatlanokon felül, és hogy ennek a manipulációnak következtében a járásbírók közbelépett s az örökség felerészének várományosai a leltározást az Előjáróság kezéből kivették. A legnagyobb szenzáció ebben a hírből az: hogy a valószínűleg meg nem felel s az egész közlemény, de különösen az Előjáróságra vonatkozó része tendenciózus manipuláció. Az Előjáróság ugyanis nem leltározott, hagyatékot fel nem vett, de nem is leltározhatott, mert arra megbízást nem kapott s mert azt törvény szerint, kiskorú vagy gondnokolt örökösök hiányában, a járásbíró, mint hagyatékbiroság arra bizza, akire akarja. A jelen esetben a leltározással az újpesti közjegyző bizatott meg, így tehát az, hogy a hagyaték milyen értéket képvisel, csak a leltározás befejezése után lesz megállapítható. Miután tehát az Előjáróság nem volt megbízva a leltározással, azt a járásbíró avagy az örökség felerészének várományosai az Előjáróság kezéből ki sem vehették. Az „Ellenzéki Újság” szerkesztőinek, mint ügyvédeknek, tudniok kellene ezt, valamint azt is, hogy a tudásnak még a szenzáció kedvéért sem szabad az igazságot mellőznie.

Felügyeleti vizsgálat az újpesti járásbírósnál. A pestvidéki kir. törvényszék elnöke, *Seyfried József* kuriai bíró, f. hó 14-én és a következő napokon tartotta meg az időszaki felügyeleti vizsgálatot az újpesti járásbírósnál. Az 5 napon át tartott beható, az ügykezelés és ügymenet minden részére kiterjedő vizsgálatot f. hó 19-én fejezte be s a legmelegebb hangon fejezte ki kiváló elismerését első sorban *Cserba Ferenc* kir. ítélő-táblabírónak a mintaszerű vezetésért, másodsorban pedig a bírónak kitűnő működésükért. Ilyen fényes elismerés nem sok járásbírósnak jut osztályrészül az országban s bizonyára még fokozni fogja azt a bizalmat és tiszteletet, a melylyel az ügyvédi kar s az ügyes-bajos közönség járásbírósnak vezetője és bírái iránt már eddig is viseltetett.

A díjnokok sorsa és — a községi szolgák borralalója. Hogy a napidíjas életfáján több a tövis, mint a róza, az bizony tagadhatatlan tény. Csak hogy ez a sors nemcsak az újpesti, hanem a budapesti napidíjasoknak is a közös sorsa. Hogy a napidíjasoknak dolgozniuk kell és harapniuk nem szabad, az is igaz, mert a napidíjasokat Újpesten éppen úgy, mint mindenütt a világon nem azért alkalmazzák és fizetik, hogy harapjanak, hanem azért, hogy dolgozzanak. Hogy az olyan napidíjasnak, aki munkájának elvégzése helyett egyik hivatalos helyiségből a másikba szaladgál s mindenütt vizslaként szaglász s azonfelül még harap is, nemcsak Újpesten, hanem mindenütt kiteszik a szőret, az annyira természetes dolog, hogy az ilyen egyéneket még az „Ellenzéki Újság” főszerkesztője sem tűrné meg sem a szerkesztőség, sem az ügyvédi irodájában. Hogy az öngyilkossá lett *Nevelics Gyula* adóvégrehajtót nem valami protekcióval bíró egyén miatt, hanem tényleg iszákoságáért boesátták el a község szolgálatából, azt mindenki tudja, aki szenzációban nem utazik, de tudja azt is, hogy az Előjáróság éppen családijára való tekintetből egy havi díjnak a kifizetésével boesáttotta el s a szerencsétlen ember valószínűleg azért ugrott a Dunába, mert ezt is leáztatta a torkán. Ezzel a példával tehát nem lehet a dolgozni nem akaró s harapó napidíjasok ügyét megvédeni s az előjárósági irodák vezetőinek a rossz bánásmódját bebizonyítani. Ami pedig „Ó”-nek az „Ellenzéki Újság”-ban közzétett azon állítását illeti, hogy a községi szolgák fumigálják a napidíjasokat, mert nekik több jövedelmük van a sok borralalóból s hogy csak azon ügyfeleket eresztek be az irodákba, akiktől egy-két hatos borralalót kapnak: ez az állítás egyszerűen abszurdum. Először nincs Újpesten olyan ügyes-bajos ember, aki a szolgáknak borralalókat osztogasson, de meg olyan sines, aki a bírónak vagy a főjegyzőnek el ne panasználja, hogy ő csak a borralaló árán juthatott be egyik vagy másik hivatalos helyiségbe; panasz esetében pedig az a borralalókra vadászó szolga nehezen viselné sokáig a község ruháját. Másodsorban a községi szolga tényleg fumigálta valamelyik napidíjast, az csak olyan napidíjas lehetett, aki a községi szolgától egy-két hatost kölcsön kért és kapott,

de azt ellefejtette visszafizetni. Hogy a fumigálás ez esetben csakugyan érdem szerinti jutalom volt: azt mindenki elfogja ismerni. Egyébiránt a község szolgálai az ügyes-bajos emberektől kapott összes borralalókat szívesen felajánlják „Ó”-nek.

Közigazgatási helyszíni bejárás. A B. U. R. vasut megállóhelyeinek áthelyezése s új megállóhelyek létesítése czéljából f. évi május hó 24-én d. e. 10 órakor közigazgatási helyszíni bejárás lesz, melyen a közigazgatási bizottságot *Mály Lajos* bizottsági tag, a vármegyét dr. *Mészöly László* aljegyző fogja képviselni. A bejárás az államépítészeti hivatal, *Ivanka Pál* főszolgabíró s Újpest községe is meghívott.

Jótekonyczéli műkedvelői színelőadás. F. é. május hó 22-én és 24-én jótekonyczéli előadás lesz az iparos-munkások képzésére alakult újpesti bizottság rendezése mellett több közreműködő színész javára a Colosseumban. Az első estén „A végrehajtó” és „A szálla” czimű vigjáték, a második estén „A vigéczek” czimű énekes bohózat kerül színre. Közreműködnek: *Alanyi Hajnalka*, *Miklósné Aranka*, *Pécsi Anna*, *M. Lányi Mari*, *Déry Caroló*, *Miklóssy Gyula*, *Mátray*, *Nemes* és *Kiss G.* Az előadások kezdete este 8 órakor. Ülőhely 1 kor. Allóhely 60 fillér. Diák- és gyermekjegy 40 fillér.

Hymen. *Hudl Hugó*, újpesti lakos eljegyezte *Spitz Mór* nagykereskedő kedves és szép leányát *Juliskát*, *Kiskun-Halásról*.

Az elhalasztott népünnepély. Pünkösöd mindkét ünnepnapján oly kedvezőtlen időjárás volt, hogy a „Jókéz” asztaltársaság kénytelen volt a népünnepélyt f. é. június hó 1-jére elhalasztani. Az előre váltott jegyek természetesen érvényesek.

Az újpesti ágost. hitv. evang. egyház. f. é. május hó 19-én tartotta *Benkocics Imre* másodfelügyelő s *Geduly Lajos* lelkész elnöklése mellett ez évi rendes egyházi közgyűlését. A közgyűlés egyhangulag jóvá hagyta az 1901-ik évi pénztári számadásokat, elfogadta az 1902-ik évi költségvetési előirányzatot; tudomásul vette a vagyonkimutatást s a felmentvényt egy pénztárnoknak és ellenőrnek, mint az egyház tanácsnak megadta. A közgyűlés ezután *Mauritz Gábor* és *Antony István* egyháztagok indítványára elhatározta hogy az egyházi adót fizetők és hátralékosok névjegyzéke, továbbá az egyház tanács évi jelentése részletesen és füzet alakjában kinyomatandó. Végül a közgyűlés *Tiefenbach Lajosnak* az egyházi épületek körül díjtalanul végzett munkálataiért és áldozatkészségéért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Az egyháztanács évi jelentése szerint, az újpesti ág. hitv. evang. egyháznak a múlt évben 3720 K 68 fillér volt a bevétele s 3308 K 7 fill. volt a kiadása, pénztári maradványa tehát 412 K 61 fillér. Az 1902-ik évi költségvetési előirányzata szerint az egyház szükséglete: 9227 K 81 fill. fedezete pedig csak 3042 K 61 fill. A hiánya tehát: 6185 K 20 fill. Az egyház vagyona ingatlanok, ingók és különféle alapokban: 50,870 K 7 fill., ezzel szemben áll 6009 kor. 69 fill. teher és így tiszta vagyon csak: 44869 K. 38 fillér. Az egyház népesedési mozgalmából kiemeljük, hogy az 1901-ik évben kereszteltetett: 41 fiú és 43 leány, összesen 74 gyermek. Meghalt: 29 férfi, 24 nő, összesen 53. A szaporodás tehát 21 lélek. Eskettetett: 5 tiszta és 7 vegyes, összesen tehát 12 pár. Az egyház tagok száma: 1089 s ezek összesen csak 1600 korona egyházi adót fizetnek, mely esekély összeget, ha a nyári mulatság tiszta jövedelme nem pótolná, az egyház még a lelkészét sem fizethetné, mert az egyházi adónak alig folyik be a hét harmada.

SPORT.

Budapesti lóversenyek.

A budapesti tavaszi lóversenyek utolsó napja volt szerdán, a felhőszakadás okozta lucskos pályán. A nap élte-futamában a *Nákó-díjban* *Szemere Kálmán* urlovas nagy bravúrral igen könnyen, sok hosszal nyerte meg a versenyt *Szemere Miklós Durnyijával*. Az eladók handicapijában gr. *Meran* elhanyagolt *Eitel-Prokoppja* érkezett be elsőnek és kevés híveinek busás osztalékot szerzett. A totalizátor 10: 310 fizetett. A *Zárthandi-*

cap szintén meglepetés volt. *Good Fortune* *Mignel* herceg lova közel 7-szeres pénzt juttatott azoknak, a kik benne bíztak. Az *Ivadék-verseny* 6000 koronája *Lederer* lovagnak jutott *Carte-blanche* révén, míg a nyerelessen kétévesek versenyében *Miklóssy* elhanyagolt *Bon-soirja* 10: 276-ot fizetett a fogadóknak. Az eladó kétévesek versenyében *Mr. Andrien Orgonája* favoritként győzött, ugyszintén a *Beaten handicapban* *Blaskovich Elemér Csátja*, nemkülönb a *Matsch-ban* *Rohonczy Colibrje* is. A tegnapi nappal a tavaszi versenyek véget értek. Az időjárás ezuttal nem kedvezett a lovaregysületnek. Szeszélyes, hideg idő uralkodott az egész meetingen, mely a közönség nagy zömét visszatartotta a gyepen való megjelenéstől.

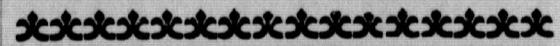
Vasárnap kezdődik Bécsben a Derby-meeting, melyre *Blaskovich Hazafiját* tippeljük.

Az újpesti kerekpáros egyesület f. hó 24-én este 8 órakor tartja rendes közgyűlést, melynek egyik tárgya az egyesület feloszlása. Kár lenne a feloszlást kimondani.

I R O D A L O M.

*Az Állatok Világa. Brehm unukájának magyar kiadásából az 53-ik füzet is megjelent igen szép fekete nyomatu műlappal, amely a posztátát ábrázolja. A szövegben még mindig a posztáta-félékről van szó s a posztáták gazdag világának érdekes rajzát kapja az olvasó, több szövegközi rajzzal egyetemben. *Chernel István* a madarakról szóló rész szerkesztője a hazai viszonyokra vonatkozólag sok új és becses részzel gazdagítja a füzetet, amelynek ára 80 fillér. Az Állatok Világa füzeteként kerül a közönség elé, hogy azután kötetekben is kapható legyen. Az első két kötet már megjelent s kötetenként 18—18 koronáért megszerezhető ugy a *Légrády* testvérek könyvkiadóhivatalában (*Váci-körut* 78. szám) mint minden jobb könyves boltban.

*Az Állatok Világának egyes füzetei nagy pontossággal jelennek meg s ma már az 52-dik füzet fekszik előttünk. Brehm unukájának magyar átdolgozója, *Chernel István*, e füzetben is a posztátafélékkel foglalkozik, színesen ösmertette a különféle hantmadarakat és a rigók gazdag fáját, hogy végül a szürkebegyről szóljon. A szövegképek, mint mindig, ugy ezuttal is kitűnőek, a mint rendkívül sikerül a füzethez mellékelt fekete nyomatu műlap, amely a czinegékét ábrázolja. Az Állatok Világa füzeteként 80 fill. érte kapható, ugy a kiadóknál *Légrády* testvérek könyvkiadóhivatalában (*Váci-körut* 78) mint minden könyvkereskedésben.

787. végrh. sz. 1902.

Árverési hirdetmény.

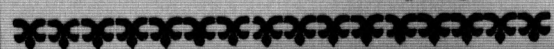
Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy az újpesti kir. járásbírósnak 1902. évi V. 557/2. sz. végzése folytán *dr. Eröss Samu* ügyvéd által képviselt *Leblang József* felperes részére *Spitzer Lajos* és neje alperes ellen 800 korona követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt és 1078 koronára becsült ingóságokra az újpesti kir. járásbírósnak V. fenti számu végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna Újpesten, *Király-utca 54. szám alatt* leendő megtartása határidőül 1902. évi május hó 22. napján délelőtt 1/2 12 órája kitűzetik, a mikor a bíróság lefoglalt butorok, kocsik, ló stb. s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldött írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

Kelt Újpesten, 1902. évi május hó 6. napján.

Polgár

kir. bírósági végrehajtó.

Arverési hirdetés.

Alulírt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy az újpesti kir. járásbíró-ságnak 1901. évi V. 25546. számú végzése folytán **dr. Kohn Jakab** ügyvéd által képviselt **Kropp Kálmán** felperes részére **Rácz Ernő** alperes ellen 300 kor. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 19.0 kor. beesült ingóságokra az újpesti kir. járásbíró-ság V. fenti sz. végzésével a további eljárás elrendeltétvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna **Ujpesten, Rózsa-utca 18. szám alatti házban** leendő megtartása határidőül 1902. évi május hó 22.

napján délutáni 2 órája kitézetik, a mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az előírt végrehajtandó ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy el őbbségi jelentéseiket az árverés megkezdés ig alulírt kiküldött írásban beadni, vagy pedig szó al bejelenteni el ne mulasszák.

Kelt Ujpesten, 1902. évi május hó 6. napján.

Polgár

kir. bírósági végrehajtó.

Vigh Károly

nyug. színházi karnagy.

oktatást ad zongora- és hegedűjátékban.

Lakása: Ujpest, József-u. 14.

(Jäck urnál)

Dr. Miklós Antal

ügyészi megbízott, ügyvéd, irodáját f. é. május 1-én Ujpesten, Mária-utca 30-ik szám alá (Jókai-u. sarok) helyezte át.

Kiváló szerencse

Török-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.

JEGYZEKE az 50,000 nyereménynek.

Legnagyobb nyeremény a legszerencsésőbb esetben:

1.000,000 korona.

Korona

1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 ..	200000
2 ..	100000
1 ..	90000
1 ..	80000
1 ..	70000
2 ..	60000
1 ..	40000
3 ..	30000
1 ..	25000
2 ..	20000
3 ..	15000
31 ..	10000
67 ..	5000
3 ..	3000
432 ..	2000
763 ..	1000
1238 ..	500
90 ..	300
31700 ..	200
3900 ..	170
4900 ..	130
50 ..	100
3900 ..	80
2900 ..	40

50,000 nyer. és jut. kor. Összeben **13.160,000**

Rendelőlevél levágandó.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.
 Az összeget korona összegben {
 utánvételezni kérem
 postautalvánnyal küldöm
 mellékelem bankjegyekben (bélyegeken) } A nem tetsző törlendő.

Pontos cím:

Hat millió koronánál többet nyertek nálunk nagy-rabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

100,000 sorsjegy 50,000

PÉNZNYEREMÉNYNYEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizenhárom millió 160.000** koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat **állami felügyelet** alatt áll.

Az I-ső osztály **eredeti sorsjegyeinek** tervszerű betétjei a következők:

egy nyolczad (1/8) frt	— 75	vagyis	1.50	korona.
egy negyed (1/4)	1.50	"	3.—	"
egy fél (1/2)	3.—	"	6.—	"
egy egész (1)	6.—	"	12.—	"

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz beküldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervszettel díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. év május hó 22-ig

mely napon a húzás kezdetét veszi, bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Tsa bankház

Budapest.

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete.

Főáruházi osztálysorsjáték osztályai.

Főüzlet: VI., Teréz-körut 46/a.

Fiókok: 1. Váci-körut 4.

2. Múzeum-körut 11.

3. Erzsébet-körut 54.

Török A. és Társa bankház Budapest.